

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Εθνικό και
Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο
Αθηνών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το Θέατρο στην Ελλάδα *από το χτες στο σήμερα*

Διοργάνωση Θερινών Σχολείων για έλληνες μαθητές, μαθητές ευρωπαϊκών κλασικών λυκείων και μαθητές σχολείων της Αμερικής, Αυστραλίας και Ασίας
Το Έργο «Ακαδημία Πλάτωνος: Ανάπτυξη της Γνώσης και Καινοτόμων Ιδεών» χρηματοδοτείται από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.

ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

- Το δράμα προήλθε από τα θρησκευτικά δρώμενα
- Συνδέθηκε από την αρχή με τη λατρεία του Διονύσου

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

- Άργος - Σάμος :
αναπαράσταση των γάμων του Δία και της Ήρας
- Κρήτη :
αναπαράσταση της γέννησης του Δία
- Δελφοί :
αναπαράσταση του αγώνα του Απόλλωνα με τον Δράκοντα από εφήβους

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΑΓΓΕΙΟ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΡΑΣ

ΓΑΜΟΣ ΔΙΑ ΗΡΑΣ
<< ΣΑΛΟΝΙ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ >>
ΒΙΛΛΑ ΜΕΔΙΚΩΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

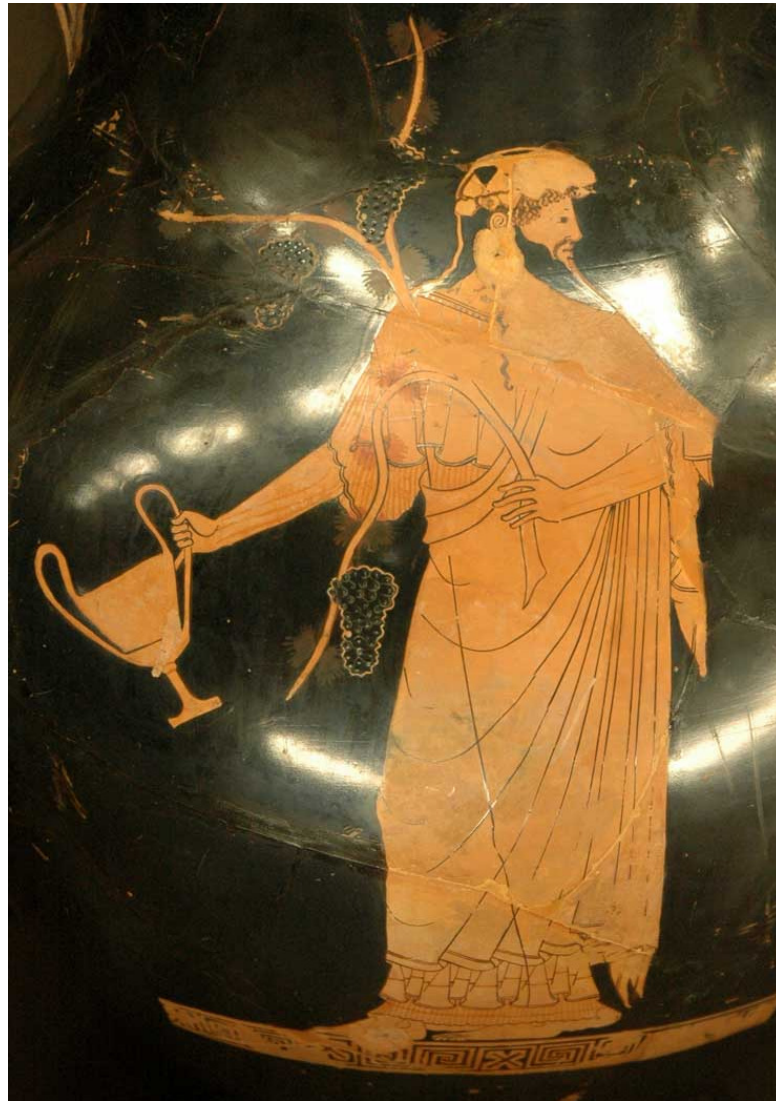
ΔΙΟΝΥΣΟΣ

- Θεός του αμπελιού και του κρασιού
- Προσωποποιεί τον κύκλο των εποχών του έτους τον επαναλαμβανόμενο κύκλο της ζωής και του θανάτου

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΑΠΟ ΑΓΓΕΙΟ ΜΕ ΤΗΝ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΟΥΒΡΟΥ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΑΠΟ ΑΓΓΕΙΟ <<Ο ΝΕΑΡΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΣ>>

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΛΟΥΒΡΟΥ

<<Ο ΒΑΚΧΟΣ>> ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΥ.
<<ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΚΑΙ ΕΡΩΣ>> ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ

<<Ο ΝΕΑΡΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΣ>> ΤΟΥ Caravaggio

ΤΑΒΕΡΝΑ ΔΙΟΝΥΣΟΣ

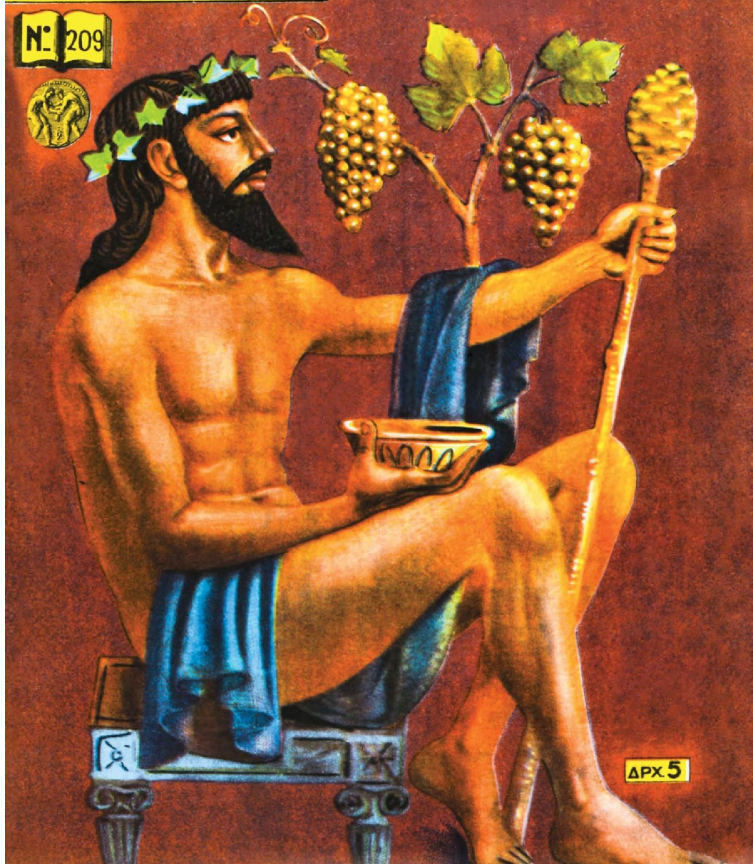
ΚΑΛΗ ΒΡΥΞΗ

ΤΗΛ. 2522051688

ΚΛΑΣΣΙΚΑ
Εισαγωγή

ΔΙΟΝΥΣΟΣ

№ 209

ΔΡΧ 5

ΛΑΤΡΕΙΑ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

- Στις τελετές του Διονύσου οι οπαδοί του λατρεύουν τον θεό σε κατάσταση ιερής μανίας και έξαλλου ενθουσιασμού

ΕΚΣΤΑΣΗ

- Βασικό γνώρισμα της λατρείας του Διονύσου ήταν η *έκσταση*.
- Οι λατρευτές μεταμφιέζονται, τυλίγονται με δέρματα ζώων, αλείφουν το πρόσωπό τους με το κατακάθι του κρασιού, φορούν στεφάνια από κισσό, προσθέτουν ουρές, γένια ή κέρατα όπως και οι ακόλουθοι του θεού
- Οι πιστοί ταυτίζονται συναισθηματικά με τους Σατύρους.
Το πρώτο βήμα για τη γέννηση του δράματος έχει ήδη γίνει.

<<ΣΑΤΥΡΟΣ>> ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΑΠΟ ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΗ ΚΥΛΙΚΑ

<<ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΠΟΜΠΗ>> ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΑΠΟ
ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟ ΑΓΓΕΙΟ

ΝΕΑ ΟΡΛΕΑΝΗ ΦΕΣΤΙΒΑΛ <<Η ΠΑΡΕΛΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ>>

ΒΑΛΕΝΘΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ <<Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ>>

ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΔΙΟΝΥΣΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

- Οι δραματικές παραστάσεις γίνονταν κατά τη διάρκεια των εορτών του Διονύσου, ώστε να συνδέονται με την θρησκευτική τους προέλευση.

ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

- **Τα Μεγάλα ή εν άστει Διονύσια:**

τελούνταν τον αττικό μήνα Ελαφηβολιώνα

(μέσα Μαρτίου- Απριλίου). Διαρκούσαν έξι ημέρες και παρουσιάζονταν νέα δράματα

- **Τα Μικρά ή κατ' αγρούς Διονύσια:**

εορτάζονταν τον μήνα Ποσειδεώνα (μέσα Δεκεμβρίου – Ιανουαρίου) και παρουσιάζονταν επαναλήψεις των επιτυχημένων δραμάτων.

- **Τα Λήναια:**

εορτάζονταν τον μήνα Γαμηλιώνα (μέσα Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου). Διδάσκονταν νέες τραγωδίες και κωμωδίες.

ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

- **Σατυρικό Δράμα :**

χαρακτηρίστηκε «παίζουσα τραγωδία». Ήταν ευχάριστο θέαμα με σκοπό να προκαλέσει το γέλιο. Τα θέματά του αντλούνταν από τη ζωή του Διονύσου.

Κωμωδία

- Οι κωμικοί ποιητές μέσα από το γέλιο και την ευθυμία ασκούν κριτική σε σύγχρονα πρόσωπα και καταστάσεις πολιτικές, ηθικές και κοινωνικές που έβλαπταν ή ήταν επικίνδυνες για την πόλη.

Τραγωδία

- Ο Αριστοτέλης συνδέει την τραγωδία με τον διθύραμβο, ένα χορικό άσμα αφιερωμένο στο θεό Διόνυσο.

ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

ΑΡΙΩΝ Ο ΜΗΘΥΜΝΑΙΟΣ:

- Διαμορφώνει καλλιτεχνικά τον διθύραμβο τον 6^ο αι. π.Χ. Προσθέτει μουσική, στίχους και χορό 50 ανδρών. Ο χορός αυτός τραγουδά τον διθύραμβο με τη συνοδεία κιθάρας και «ορχείται», εκτελεί δηλαδή χορευτικές κινήσεις γύρω από τον βωμό του Διονύσου.

ΘΕΣΠΙΣ

- Στα μέσα του 6^{ου} αι. π.Χ. διαχωρίζεται ο εξάρχων - υποκριτής από το χορό και αρχίζει να διαλέγεται με την ομάδα του χορού.
- Ο Θέσπις ενθουσιάζει με την καινοτομία του και μ' έναν μικρό θίασο, το «άρμα Θέσπιδος» περιοδεύει στα χωριά της Αττικής και παίρνει μέρος στις Διονυσιακές γιορτές.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

- Ο Αριστοτέλης στην ποιητική του ορίζει την τραγωδία «Η τραγωδία είναι μια ελεύθερη και δημιουργική απομίμηση μιας σοβαρής και αξιόλογης πράξης. Η υπόθεση της τραγωδίας έχει αρχή μέση και τέλος, ενώ το μέγεθος της έχει τέτοια έκταση ώστε να μπορεί ο θεατής να έχει αντίληψη και του συνόλου και των επιμέρους στοιχείων. Η μίμηση γίνεται με ρυθμό αρμονία και μελωδία, με δράση και όχι με απλή απαγγελία. Σκοπός της τραγωδίας είναι να οδηγήσει το θεατή μέσα από τον *έλεο* και τον *φόβο* στην *κάθαρση*».

«ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΝ» ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Επικό στοιχείο (διάλογοι, μονόλογοι)

- Πρόλογος
- Επεισόδια
- Έξοδος

Λυρικό στοιχείο (άσματα)

- Πάροδος
- Στάσιμα
- Μονωδίες – Διωδίες – Κομμοί

«ΚΑΤΑ ΠΟΙΟΝ» ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

- Μύθος
- ἦθος
- Λέξη
- Διάνοια
- Μέλος
- Ὄψη

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ

Μέρη του αρχαίου θεάτρου

- **Το κυρίως θέατρον ή κοίλον**

το μέρος που προοριζόταν για τους θεατές

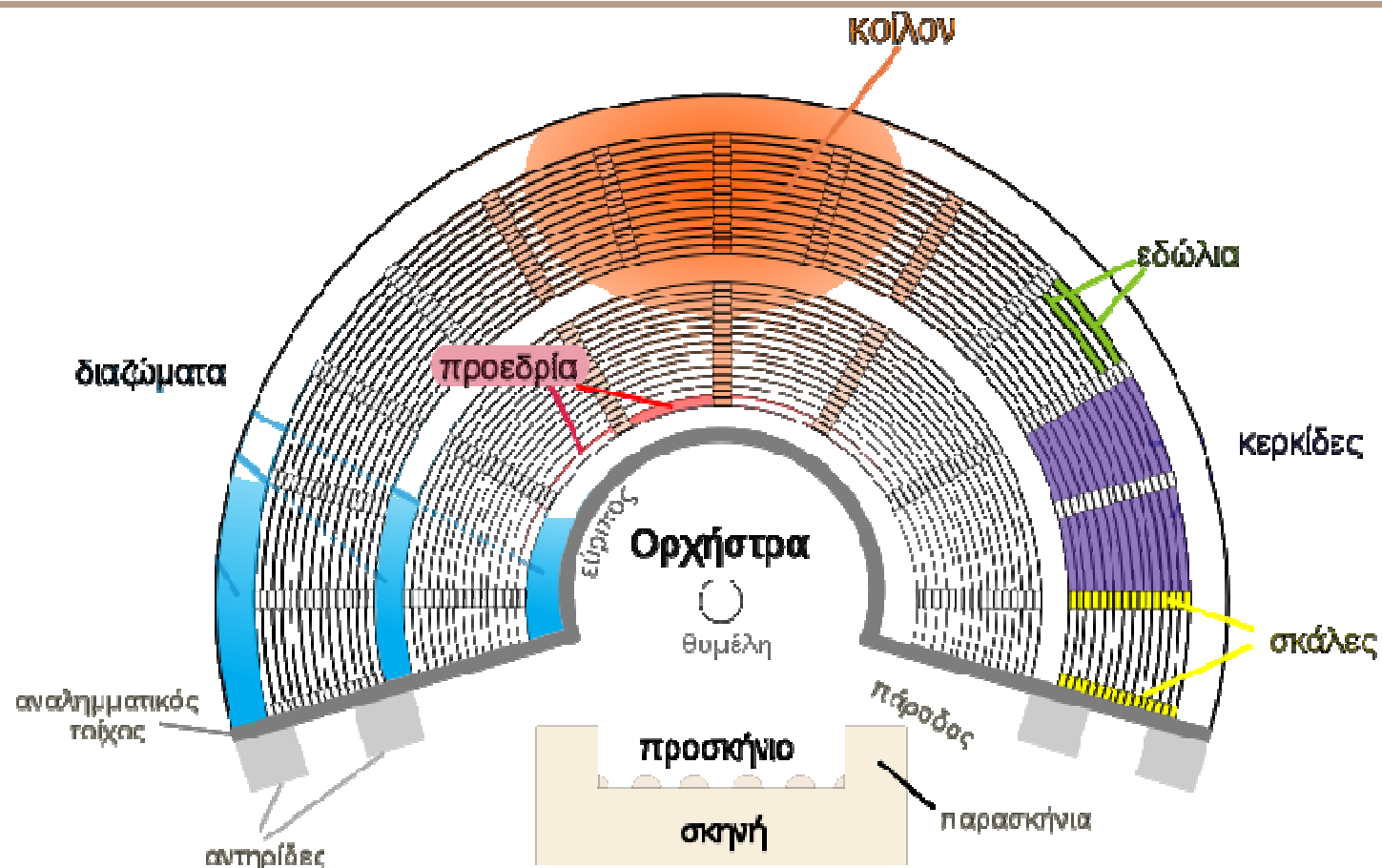
- **Η ορχήστρα**

κυκλικός ή ημικυκλικός χώρος όπου «ωρχείτο» ο χορός

- **Η σκηνή**

ο χώρος των υποκριτών

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

- Εκκύκλημα
- Θεολογείο
- Μηχανή ή Αιώρημα
- Χαρώνειες κλίμακες
- Βροντείο
- Περίακτοι

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

- Συνδέονται με την αρχαία Αθήνα και το θέατρο του Διονύσου
- Διεξάγονται κατά τη διάρκεια των εορτών του Διονύσου με ευθύνη και επιμέλεια του επώνυμου άρχοντα ή του άρχοντος βασιλέως

ΧΟΡΗΓΙΑ

- Ο υπεύθυνος άρχων αναθέτει σε εύπορους πολίτες την τιμητική λειτουργία της χορηγίας.
- Ο χορηγός χρηματοδοτεί την προετοιμασία του χορού, εξασφαλίζει τροφή και στέγη για τις πρόβες των χορευτών, φροντίζει για την εύρεση χοροδιδασκάλου και αυλητή και μεριμνά για την σκευή των υποκριτών, των χορευτών και των βωβών προσώπων.

Το χορηγικό μνημείο του Λυσικράτη στην Οδό Τριπόδων

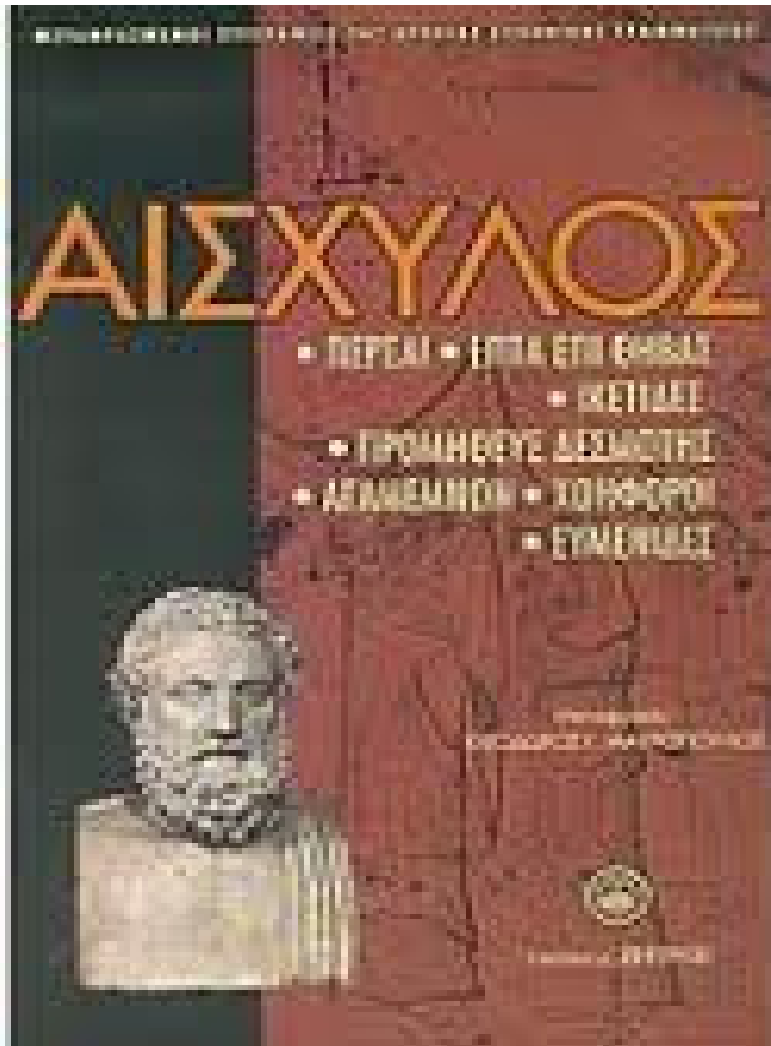

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

- Ο Αισχύλος γεννήθηκε στην Ελευσίνα το 525 π.Χ.
- Η καταγωγή του και το θρησκευτικό οικογενειακό του περιβάλλον επέδρασαν στον χαρακτήρα του πλουτίζοντάς τον με ήθος και ευσέβεια. Ο Συρακούσιος τύραννος Ιέρωνας τον κάλεσε στην Σικελία για να διδάξει.

-
- Απέκτησε μεγάλη φήμη που ξεπέρασε τα όρια της Αττικής. Πέθανε στην Γέλα της Σικελίας το 456 π.Χ., τόπο που είχε επισκεφτεί τρεις φορές.
  - Πολέμησε στο Μαραθώνα, στη Σαλαμίνα, στις Πλαταιές, με αυτοθυσία. Στη μάχη του Μαραθώνα, το 490 π.Χ. πληγώθηκε βαριά.
  - Από τα νεανικά του χρόνια έδειξε ενδιαφέρον για την ποίηση. Θεωρείται ένας από τους γνωστότερους τραγικούς ποιητές της αρχαιότητας αλλά και όλου του κόσμου.

Το έργο του:

- Αφοσιώθηκε στην τραγική ποίηση.
- Κέρδισε 13 νίκες από τις οποίες την πρώτη το 486 π.Χ. σε ηλικία 40 ετών.
- Από τις τραγωδίες, άρτιες σώθηκαν επτά: "**Πέρσαι**", "**«Επτά επί Θήβας**", "**Ίκέτιδες**", "**Προμηθεύς Δεσμώτης**" και η τριλογία "**Ορέστεια**" (**Αγαμέμνων**, **Χοηφόροι**, **Ευμενίδες**).

Αισχύλου *Πέρσες* 2012

Αισχύλου *Ορέστεια* 2010

Αισχύλου *Ικέτιδες* 2011

-
- Χαρακτηριστικά των έργων του ήταν η θρησκευτικότητα, η φαντασία, η φιλοσοφική σκέψη, και η γλωσσοπλαστική του ικανότητα (δυνατές εικόνες, τολμηρές μεταφορές, σχήματα λόγου, προσθήκη νέων λέξεων, μεγαλόπρεπες συλλήψεις).

.

-
- Οι μορφές του έχουν τιτάνιες διαστάσεις.
  - Στις *Ικέτιδες*, η σύγκρουση με τις Θείες δυνάμεις φυλάσσει τις μεγάλες αξίες (έθιμα, φυσικοί νόμοι, θεσμοί).
  - Στους *Επτά επί Θήβας*, οι θεοί τιμωρούν αυτούς που παρασύρονται στο μεθύσι της εξουσίας.
  - Στους *Πέρσες* ο αλαζόνας ηγεμόνας συντρίβεται.
  - Στην *Ορέστεια* αναλύεται η πορεία του ανθρώπου από το πρωτόγονο, φυσικό δίκαιο στο θετό, λογικό δίκαιο.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

- Γεννήθηκε στον Κολωνό της Αττικής το 496 π.Χ.
- Διδάχθηκε μουσική και μόλις σε ηλικία 15 χρόνων αναδείχθηκε κορυφαίος στο χορό των εφήβων.

Υπηρέτησε πιστά την πατρίδα του καταλαμβάνοντας στρατιωτικές, οικονομικές, θρησκευτικές και διπλωματικές θέσεις.

-
- Διατέλεσε στρατηγός στην εκστρατεία της Σάμου, ταμίας στην Αθηναϊκή συμμαχία, ιερέας και μέλος διπλωματικών αποστολών.
  - Έζησε ήρεμα και πέθανε το 406 π.Χ. σε ηλικία 90 ετών, τιμημένος.
  - Βέβαια και ο ίδιος δεν εγκατέλειψε ποτέ την Αθήνα μάλιστα το έργο του "Οιδίπους επί Κολωνώ" την εξυμνούσε.

Το έργο του:

- Έγραψε 123 τραγωδίες.
- Από αυτές σώθηκαν επτά :
- **"Αίας", "Αντιγόνη", "Τραχίνιαι", "Οιδίπους Τύραννος",
"Οιδίπους επί Κολωνώ", "Ηλέκτρα", "Φιλοκτήτης"** και ένα μέρος από το σατυρικό δράμα **"Ιχνευταί"**.
- Έλαβε 24 βραβεία σε τριάντα περίπου δραματικούς αγώνες.

Σοφοκλή *Οιδίπους Τύραννος* 2000

Σοφοκλή *Αντιγόνη* 1992

Σοφοκλή *Ηλέκτρα* 2007

-
- Πρωταρχικό γνώρισμα στα έργα του είναι η ηθική τάξη.
  - Οι ήρωές του δεν έχουν τις μυθικές διαστάσεις του Αισχύλου, ούτε το πάθος του Ευριπίδη.
  - Όπως είπε ο Αριστοτέλης, παριστάνει τους ήρωες "οίους δει είναι". Οι δευτεραγωνιστές δεν ήταν αποφασιστικοί και υπερήφανοι, αλλά αδύναμοι και αμαθείς.

ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ

- Η ζωή του: Γεννήθηκε στην Σαλαμίνα γύρω στο 480 με 485 π.Χ.
- Επηρεάστηκε από τον Ηρόδοτο, τον Φειδία, τον Αναξαγόρα και τους σοφιστές.
- Διατηρούσε την μεγαλύτερη βιβλιοθήκη, και συχνά έγραφε τα έργα του μόνος, κοντά στην θάλασσα.

-
- Ήταν κλειστός και ιδιόμορφος χαρακτήρας αλλά νοιαζόταν για την πατρίδα του. Αντιμετώπισε σκληρό ανταγωνισμό και ειρωνεία.
  - Τον ονόμασαν «από σκηνής φιλόσοφο». Στα έργα του μεταφέρει τους προβληματισμούς του για τα ανθρώπινα πάθη, το ρόλο των θεών, τη μοίρα του ανθρώπου.
  - Ο Αριστοφάνης τον διακωμώδησε, ενώ οι συμπολίτες του τον κατηγόρησαν ως ασεβή. Λίγα χρόνια πριν τον θάνατό του πήγε στην Πέλλα της Μακεδονίας στην αυλή του βασιλιά Αρχέλαου όπου και πέθανε το 406 π.Χ.

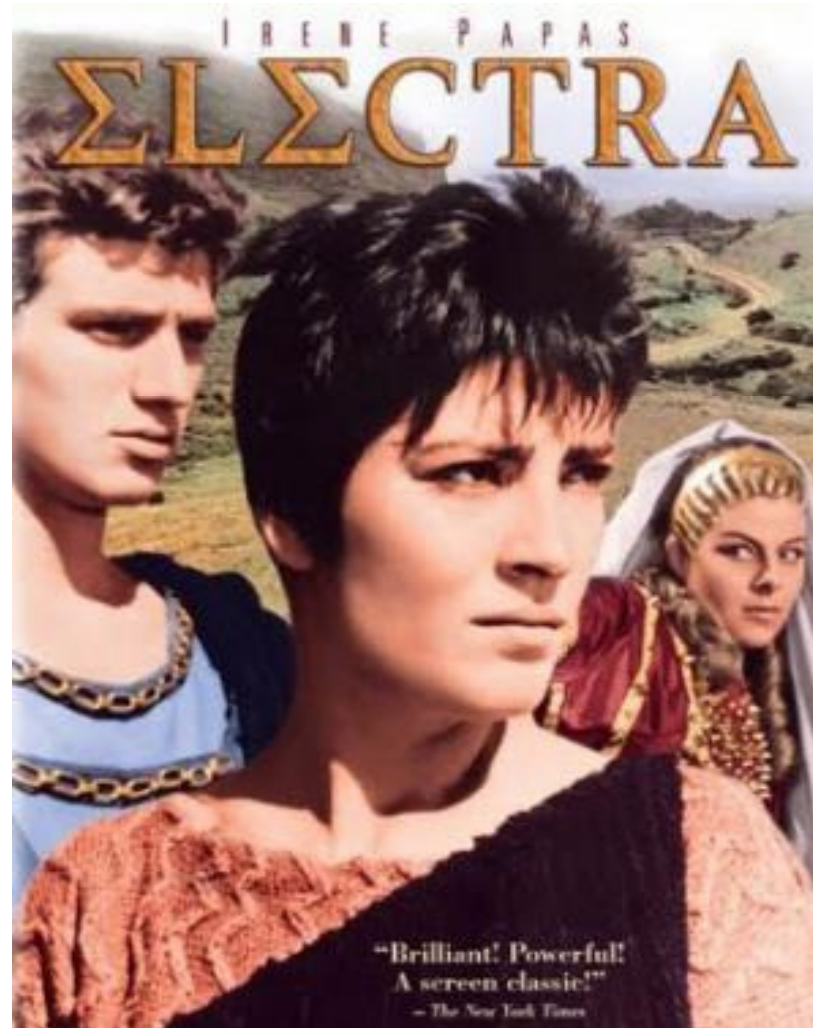
Το έργο του.

- Έλαβε μέρος στους δραματικούς αγώνες το 455 π.Χ. και κέρδισε 4 νίκες. (την πρώτη το 441 π.Χ.)
- Από τα 92 δράματα σώθηκαν τα 19. "Άλκηστις", "Μήδεια", "Ηρακλείδαι", "Ιππόλυτος", "Ανδρομάχη", "Εκάβη", "Ηρακλής μαινόμενος", "Ικέτιδες", "Ιων", "Ηλέκτρα", "Τρωάδες", "Ιφιγένεια η εν Ταύροις", "Ελένη", "Φοίνισσαι", "Ορέστης", "Ιφιγένεια η εν Αυλίδι", "Βάκχαι", το σατυρικό δράμα "Κύκλωψ" και ο "Ρήσος" που αμφισβητείται αν του ανήκει.

Ευριπίδη *Ηλέκτρα* 1962

Ευριπίδη *Μήδεια* 1976

Μήδεια 2008

Ευριπίδη *Βάκχες* 2011

-
- Η αξία των έργων του Ευριπίδη βρίσκεται στο εξής:

Ενώ ο Σοφοκλής παρουσίαζε τα πράγματα όπως πρέπει να είναι στο μέλλον και ο Αισχύλος όπως ήταν στο παρελθόν, ο Ευριπίδης απηχούσε τα προβλήματα του καιρού του, παρουσιάζοντας τα γεγονότα όπως πραγματικά είναι.

-
- **Ο Αριστοφάνης (450 - 380 π.Χ.)** ήταν ο εκπρόσωπος της αττικής κωμωδίας.
  - Με τον Αριστοφάνη η πολιτική κωμωδία γνωρίζει τη μεγαλύτερη λάμψη και δύναμη. Το οξύ πνεύμα του και οι κοινωνικοπολιτικές καταστάσεις της εποχής του δίνουν στην αττική κωμωδία μορφή και περιεχόμενο ανεπανάληπτο, κάνοντάς την θεατρική έκφραση αναμφισβήτητη.
  - Από τις 60 περίπου κωμωδίες του σώζονται οι 11:
"Νεφέλες", "Ορνιθες", "Ειρήνη", "Λυσιστράτη",
"Αχαρνής", "Ιππής", "Βάτραχοι", "Σφήκες",
"Εκκλησιάζουσες", "Θεσμοφοριάζουσες", "Πλούτος".

ΟΙ ΚΩΜΩΔΙΕΣ

ΤΟΥ **ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ**

σε κόμικς

ΔΙΑΣΚΕΥΗ - ΚΕΙΜΕΝΑ
Τ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

ΣΚΙΤΣΑ
Γ. ΑΚΟΚΑΛΙΔΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΖΟΥΣΕΣ

Αριστοφάνη *Όρνιθες* 2008

Αριστοφάνη *Ειρήνη* 2011

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ 75

ΜΕΣΗ ΚΩΜΩΔΙΑ

- Η μέση κωμωδία ως μια νέα έκφραση της κωμωδίας ανθίζει και παρακμάζει από τις αρχές μέχρι τη μέση του 4ου αιώνα π.Χ. Κύριοι εκπρόσωποί της ήταν οι: Αντιφάνης, Αναξανδρίδης, Εύβουλος, Τιμοκλής. Έργα από τη μέση κωμωδία δεν έχουν σωθεί.

«ΝΕΑ ΑΤΤΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ»

- Τα χρόνια 330 - 260 π.Χ. εμφανίζεται μια καινούρια έκφραση της κωμωδίας γνωστή ως "**Νέα Αττική Κωμωδία**".
- Κύριος εκπρόσωπός της είναι ο Μένανδρος, ο οποίος θεωρείται ως ο τελευταίος κωμωδιογράφος με κάποια σπουδαιότητα.
- Ο συγγραφέας δεν καυτηριάζει πια πολιτικές και κοινωνικές καταστάσεις. Επικεντρώνεται στην ανάδειξη της ψυχολογίας και των προσωπικών περιπετειών των ηρώων. Από τις 105 κωμωδίες του σώζεται ολόκληρο μόνο το έργο του ο "**Δύσκολος**".

ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

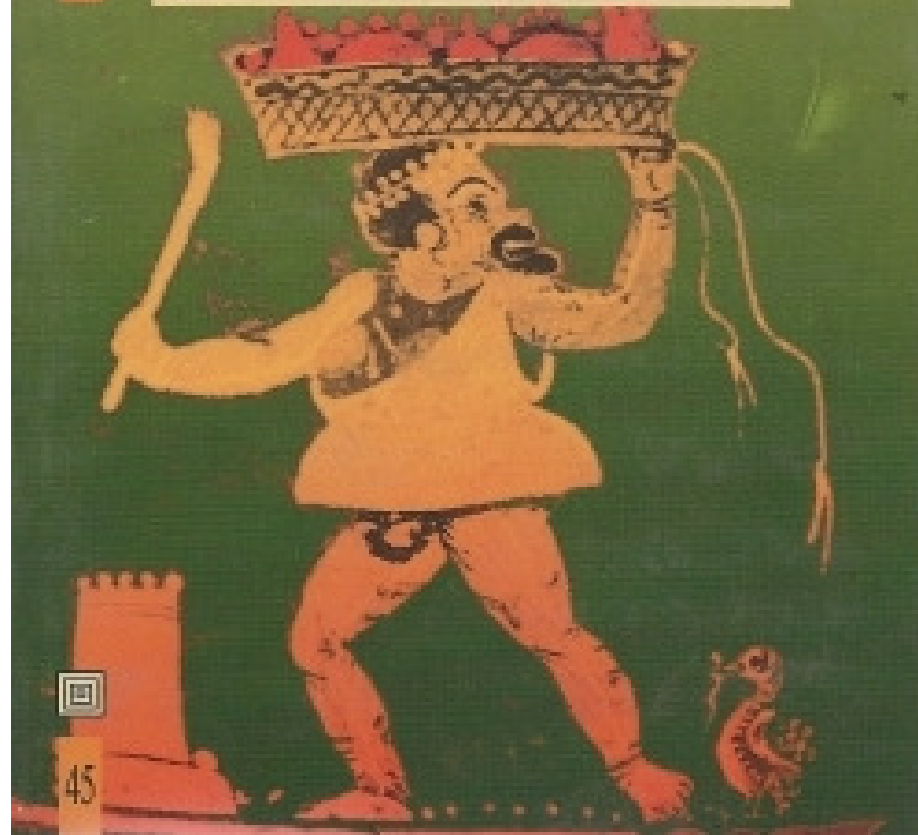
ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ

Δύσκολος

Μετάφραση • Εισαγωγή • Σχόλια
Κώστας Τοπούζης

Διόρθωση σφαλμάτων: Κώστας Μπαλάσκας

45

Η κωμωδία της ρωμαϊκής εποχής

- Λίγο αργότερα οι Ρωμαίοι κωμωδιογράφοι μελετώντας το Μένανδρο και επηρεαζόμενοι από αυτόν δημιουργούν τη δική τους κωμωδία.
- Με τον Τίτο Μάκκιο Πλάυτο (250 - 184), που ήταν επηρεασμένος από την αττική, ή ρωμαϊκή κωμωδία αποκτά καινούρια μορφή.

Η τραγωδία της ρωμαϊκής εποχής

- Η ρωμαϊκή τραγωδία επηρεάζεται κι αυτή από την αρχαία ελληνική τραγωδία. Μοναδικός εκφραστής της ρωμαϊκής τραγωδίας είναι ο Σενέκας. Οι τραγωδίες του όμως δεν γράφονται τόσο για να παίζονται στο θέατρο αλλά περισσότερο για να διαβάζονται σε διάφορους κύκλους. Σημαντικά έργα του είναι: Φαίδρα, Μήδεια, Αγαμέμνων κ.ά.

Θέατρο και Μεσαίωνα

- Ο Μεσαίωνα χαρακτηρίζεται από την έντονη θρησκευτικότητα του.
- Το θεατρικό είδος που αναπτύσσεται είναι το είδος των "Μυστηρίων".
- Τα στάδια που μεσολάβησαν για την ανάπτυξή του, διαμορφώνονται μέσα στο χώρο των ναών.
- Αρχικά τα θέματά του ήταν παρμένα μόνο από τη ζωή και τα πάθη του Χριστού.

Το θέατρο στο Βυζάντιο

- Στη βυζαντινή περίοδο το θέατρο παραμένει στάσιμο.
- Βυζαντινά θεατρικά έργα δεν υπάρχουν εκτός από το θρησκευτικό δράμα «Ο Χριστός Πάσχων», άγνωστου συγγραφέα. Οι ανάγκες του βυζαντινού λαού για θέαμα καλύπτονταν από τον Ιππόδρομο.

ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ «ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΣΧΩΝ» 2010

-
- Στο Βυζάντιο όμως υπάρχει λαϊκό θέατρο.
  - Πρόκειται για αυτοσχέδια, δημόσια, λαϊκά θεάματα από τους μίμους και τις μιμάδες.
  - “Ταῦτα ἀνεκτά; Ταῦτα φορητά”; κραύγαζε ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ένας από τους κατηγορούς του θεάτρου, σε μια ομιλία του “πρὸς τοὺς καταλείψαντας τὴν Ἐκκλησίαν” για “τὰς ἵπποδρομίας καὶ τὰ θεάτρα”

Η παντομίμα του αυτοκράτορα

- Ένα ενδιαφέρον παντομιμικό δρώμενο στο Βυζάντιο είναι « η παντομίμα του αυτοκράτορα».

Το Αναγεννησιακό Θέατρο

- Αναγέννηση ονομάστηκε η εποχή της ανανέωσης της καλλιτεχνικής έκφρασης και της ανθρώπινης σκέψης.
- Μετά το σκοταδιστικό Μεσαίωνα διάφοροι διανοούμενοι και καλλιτέχνες ανακαλύπτουν τον αρχαίο πολιτισμό, τη φιλοσοφία, τη φιλολογία και την αισθητική του.
- Αποτέλεσμα άμεσο αυτής της ανακάλυψης είναι η αναζωογόνηση της Τέχνης και του θεάτρου.

-
- Το αναγεννησιακό θέατρο ξεκινάει στην Ιταλία.
  - Περνώντας από διάφορες άλλες προσπάθειες, καταλήγει στην **Commedia dell' Arte**, με βασικό παράγοντα τον ηθοποιό.
  - Παράλληλα στην Ισπανία, με τον συγγραφέα Λοπέ ντε Βέγκα, και στην Αγγλία με τον Σαίξπηρ, το θέατρο βρίσκει τους μεγάλους του δασκάλους.

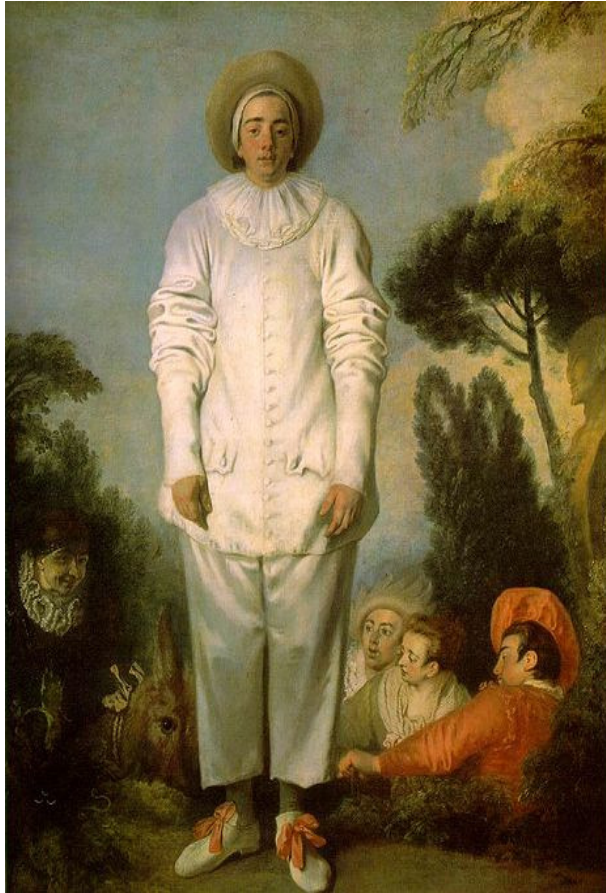
Commedia dell' Arte

- Η Κομέντια ντελ Άρτε εμφανίζεται στην Ιταλία στις αρχές του 17ου αιώνα και οφείλει την ονομασία της στους ηθοποιούς της.
- Οι ηθοποιοί είναι ειδικευμένοι στο χορό, στη μιμική, στην απαγγελία και στο τραγούδι.
- Δεσπόζουν στη σκηνή παρουσιάζουν εικόνες και νοήματα από την καθημερινότητα, με χαρακτήρες κωμικούς και κωμικοτραγικούς αντικατοπτρίζοντας την εποχή τους.

Πιερότος αρλεκίνος κολομπίνα

Κρητικό Θέατρο

- Το θέατρο αναγεννιέται στην Κρήτη την περίοδο της Ενετοκρατίας από τον 13^ο έως τον 17^ο αιώνα.
- Η πρώτη σωζόμενη τραγωδία σε ελληνική γλώσσα είναι η *Ερωφίλη* του Γ. Χορτάτση, που όπως φαίνεται γράφτηκε στα τέλη του 16^{ου} αι.

Χορτάτσης *Ερωφίλη* 2005

Ελληνικό Θέατρο το 19^ο αι.

- Ευανθία Καϊρη 1799-1866
- Το 1826, λίγους μήνες μετά την πτώση του Μεσολογγίου, δημοσίευσε το θεατρικό έργο *Νικήρατος*, το πρώτο πρωτότυπο γυναικείο έργο της νεότερης Ελλάδας
- Εμπνεύστηκε από την ηρωική έξοδο των κατοίκων της πόλης του Μεσολογγίου.

-
- **Δημήτρης Βυζάντιος «Βαβυλωνία».**
  - Πρόκειται για μια ιστορία Ελλήνων από διαφορετικά μέρη της Ελλάδος οι οποίοι γιορτάζουν τη νίκη των συμμαχικών δυνάμεων στη Ναυμαχία του Ναβαρίνου (1827). Το έργο διαδραματίζεται σε ένα πανδοχείο στο Ναύπλιο. Το έργο μεταφέρει, με κωμικό τρόπο, την ασυνεννοησία μεταξύ των χαρακτήρων, η οποία δημιουργείται λόγω των τοπικών ιδιωμάτων και γλωσσών του καθενός.
  - Είναι το πρώτο θεατρικό έργο της ελληνικής λογοτεχνίας μετά την απελευθέρωση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία

Δημήτρης Βυζάντιος «Βαβυλωνία».

-
- Ηλίας Καπετανάκης: «*Ο Γενικός*

Γραμματεύς». Ο Ηλίας Καπετανάκης

καταγγέλλει, μέσα από τα μάτια του πρώην

υπουργικού γραμματέα, τις δυσλειτουργίες της

δημόσιας διοίκησης.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΠΟΛΗΣ

— ΗΛΙΑ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ —

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΜΑΛΛΙΑΡΟΠΟΥΛΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ
21-30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ & 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1992

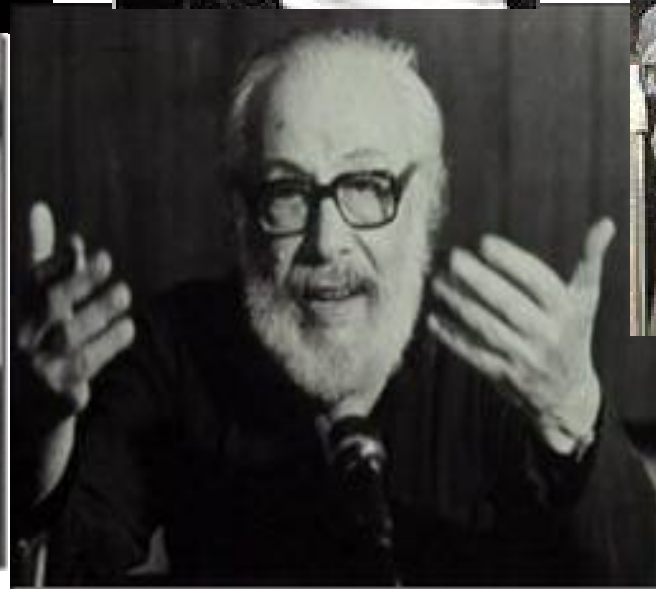
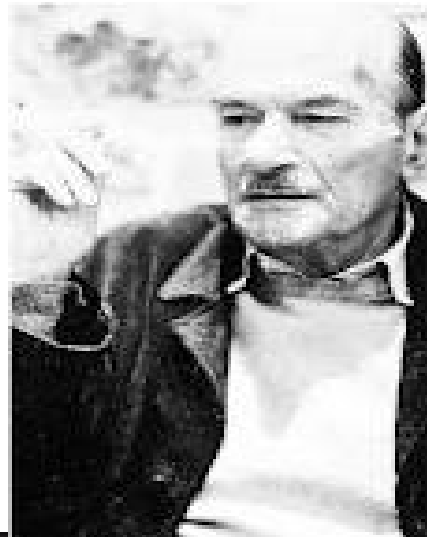
Ελληνικό Θέατρο τον 20^ο αι.

- Τον 20^ο αιώνα το θέατρο γνωρίζει ιδιαίτερη άνθηση. Σε όλη τη διάρκεια του αιώνα εμφανίζονται σημαντικοί ηθοποιοί, σκηνοθέτες, σκηνογράφοι, θεατρικές σκηνές.

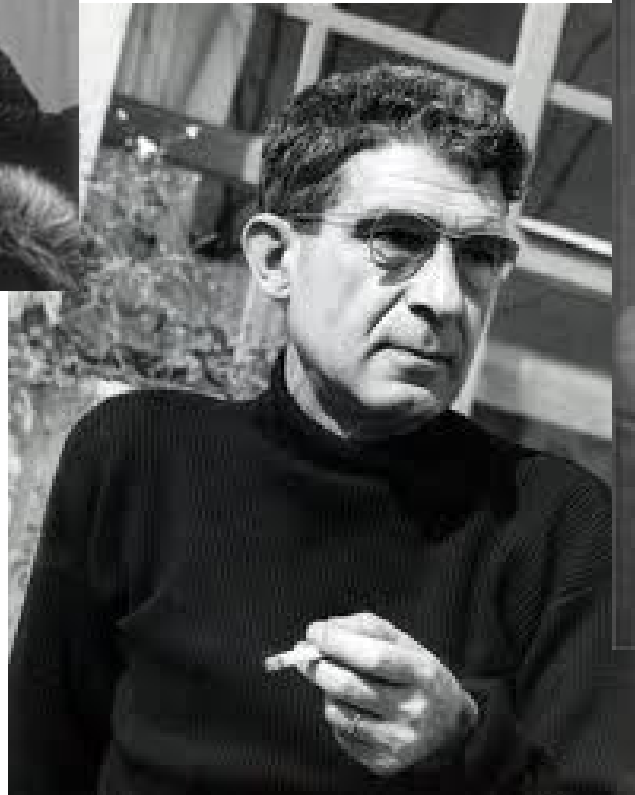
Έλληνες σκηνοθέτες

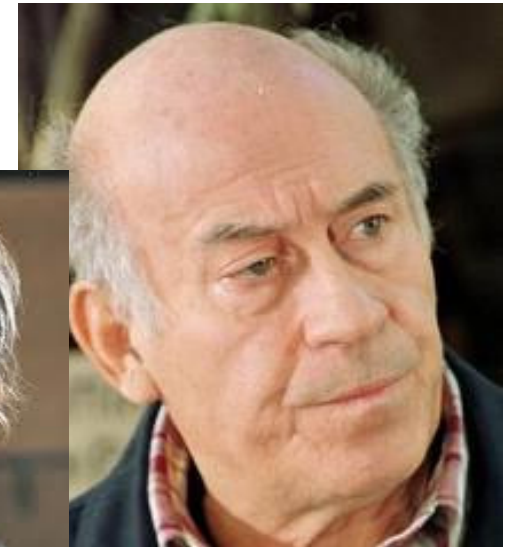
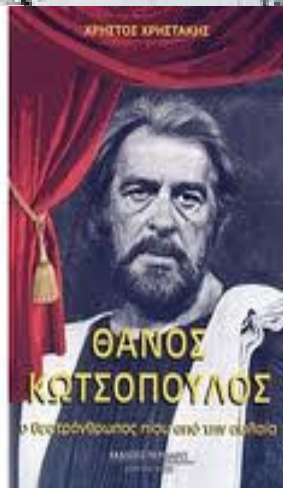

Έλληνες σκηνογράφοι

Έλληνες ηθοποιοί

Σημαντικές θεατρικές σκηνές

-
- Ο Γρηγόριος Ξενόπουλος (1867 - 1951) ήταν Ζακυνθινός μυθιστοριογράφος, δημοσιογράφος και συγγραφέας θεατρικών έργων.
  - Το έργο του *Στέλλα Βιολάντη* παρουσιάστηκε το 1909, με πρωταγωνίστρια τη μεγάλη Ελληνίδα ηθοποιό Μαρίκα Κοτοπούλη.

Ξενόπουλος Στέλλα Βιολάντη

-
- **Ιάκωβος Καμπανέλλης (1922 – 2011)**
  - οι παραστάσεις του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν, το χειμώνα του 1945-46, τον συναρπάζουν.
  - Στο έργο του *Η Αυλή των θαυμάτων* παρουσιάζει τη μετάβαση από την Ελλάδα της γειτονιάς στην Ελλάδα του αστικού τρόπου ζωής.

Ιάκωβος Καμπανέλλης

Η αυλή των θαυμάτων 2008

-
- **Δημήτρης Κεχαΐδης 1937-2005.**
  - Το *Πανηγύρι* γράφτηκε στα 1962. Παρουσιάζει την εγκατάλειψη των ανθρώπων της υπαίθρου τη μεταπολεμική εποχή, την ερήμωση της υπαίθρου και την καταφυγή των νέων στα μεγάλα αστικά κέντρα.

ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΘΕΑΤΡΟ ΘΡΑΚΗΣ

Δ. ΚΕΧΑΪΔΗ
Το Πανηγύρι

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΛΩΣΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- **Λούλα Αναγνωστάκη**

- Στα έργα της πραγματεύεται την ιστορία του τόπου, στη μεταπολεμική, κυρίως, περίοδο την ελληνική οικογένεια και τα περιστατικά της και γενικότερα την ελληνική πραγματικότητα.

Λούλα Αναγνωστάκη
Ο ήχος του όπλου 2008

-
- **Βασίλης Κατσικονούρης (γεν.1960).**
  - Στο έργο του « Το γάλα» αγγίζει το πρόβλημα της μετανάστευσης.

Κατσικονούρης *Το γάλα* 2011

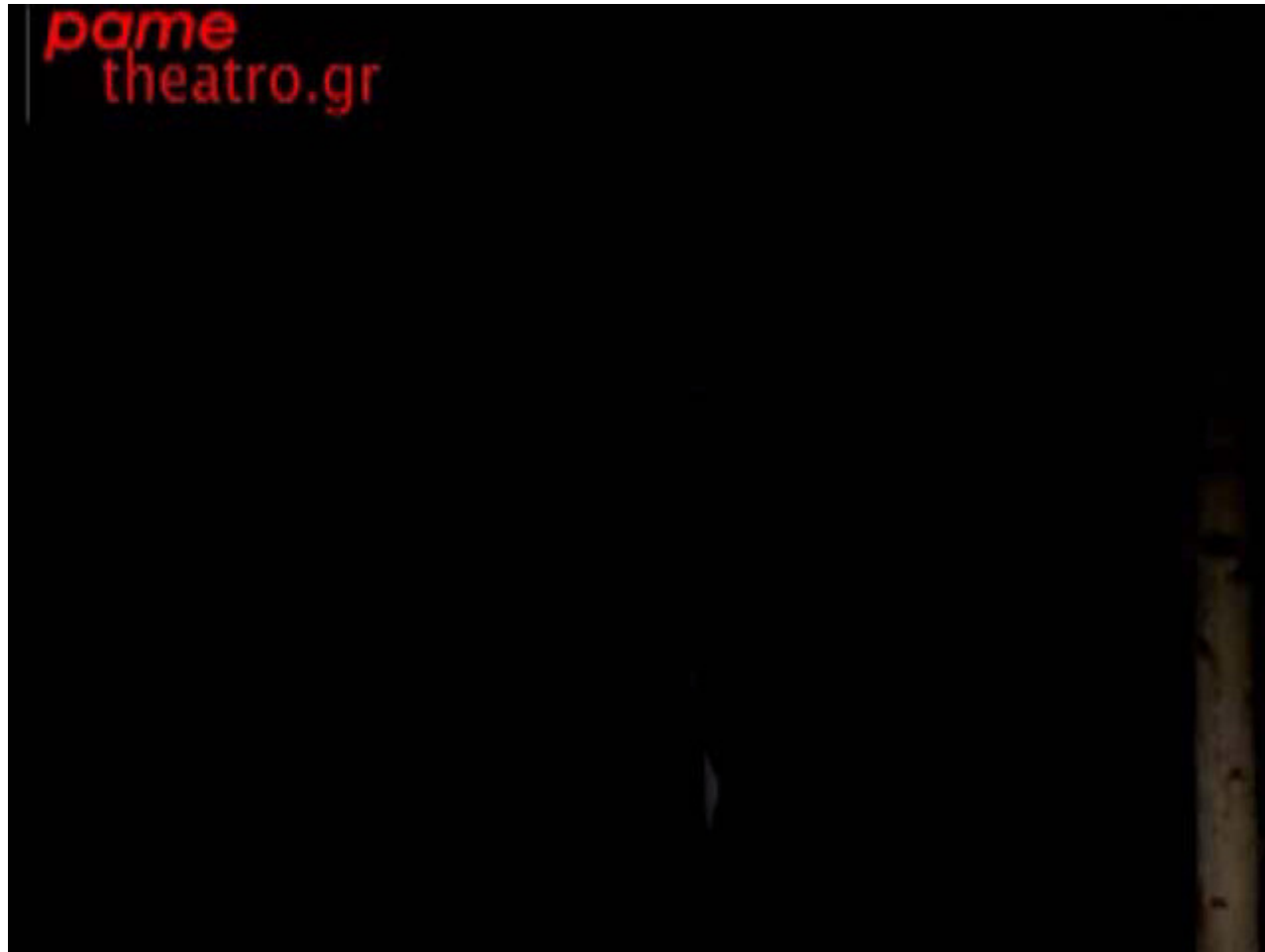

ΦΩΤΟ. © 2008 Γ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

-ΤΟ ΓΑΛΑ- ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΤΣΙΚΟΝΟΥΡΗ
ΣΚΗΝΟΣ: ΑΝΝΑ ΒΑΓΕΝΑ
ΑΝΝΑ ΒΑΓΕΝΑ - ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΤΗΣ

ΤΟ ΓΑΛΛΑ

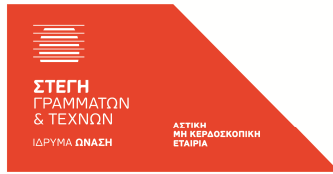
Δ. ΧΟΡΝ (ηθοποιός)

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Εθνικό και
Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο
Αθηνών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διοργάνωση Θερινών Σχολείων για έλληνες μαθητές, μαθητές ευρωπαϊκών κλασικών λυκείων και μαθητές σχολείων της Αμερικής, Αυστραλίας και Ασίας
Το Έργο «Ακαδημία Πλάτωνος: Ανάπτυξη της Γνώσης και Καινοτόμων Ιδεών» χρηματοδοτείται από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.